

Ocena revije Ciciban z utemeljitvijo

Vsebinska kakovost revije Ciciban

Teme posameznih števil v šolskih letih od 2003/2004 do 2011/2012 so razvidne iz vsakokratnega slikovnega kazala z naslovom Poišči v Cicibanu. Ob slikovnem kazalu so navedeni tudi naslovi Cicibanovih stalnih in priložnostnih prilog, npr. Cici Vesela šola, knjižica, zgoščenka s pravljicami in glasbo, nalepka, kartonka z družabnimi igrami ipd., ter sporočili za starše, kaj jim prinaša spletna stran Za starše (www.mladinska.com/zastarse).

Dobra tretjina revije je namenjena umetnostnim besedilom mladinske književnosti, tako sodobnih slovenskih kot tujih književnih ustvarjalcev, in ljudskemu slovstvu, včasih tudi prirejenemu. Izbor nekaterih besedil se navezuje na teme, povezane z otrokovimi prazničnimi pričakovanji in praznovanji ter letnimi časi, druge književne teme naslavljajo mladega naslovnika in ubesedujejo njegov doživljajski in domišljjski svet, predvsem v otroških pesmih, kratkih sodobnih in ljudskih pravljicah, tako slovenskih kot tujih, domišljjskih in živalskih zgodbah ter preprostih pravljicnih dramatizacijah. Vsa umetnostna besedila so zaokrožena s pretanjenimi ilustracijami izvrstnih mlajših (npr. M. Cerjak, S. Bricelj, S. Junaković, P. Lovšin, P. Škerl, A. Peklar) in najbolj izkušenih likovnih ustvarjalcev (npr. M. Manček, M. Jemec Božič, Stupica, M. Schmidt, A. G. Godec, A. Sottler, J. Reichman, Z. Čoh). Prehod k neumetnostnim (stvarnim besedilom) po navadi tvori leposlovno-didaktična oblika zapisa, tj. slikopis ali strip, npr. v letu 2011/12. Slikopis je s svojo jedrnatostjo, zgodbo s poanto, pogosto duhovitim razpletom in domiselno narisanimi sličicami, ki jim je mogoče razvozlati jasen pomen, za otroke privlačna oblika besedila. Avtorji besedil slikopisov (2003–2012) J. Pogačnik, D. Kozinc, K. Sokač, C. Sokolov, S. Remškar, A. Štefan idr. in njihovi ilustratorji, npr. M. Šubic, M. Cerjak, M. Manček, S. Omerzu, B. Hanuš, D. Stepančič, J. Reichman idr., pomenijo svojevrstni presežek, saj so slikopisi v ocenjevanih letnikih dosegli nesporno kvalitetno rast, dejansko so namenjeni otroku v začetnem bralnem procesu, tako da ga učinkovito spodbujajo k oblikovanju besednih pomenov na podlagi »branja« sličic, ki jih otrok med branjem besedila z ustrežno velikostjo velikih tiskanih črk zlahka dešifrira. Ustvarjalec stripov Vladan Nikolić z vodilnim likom mačkom Igorjem v sliki in besedi duhovito razvija naslovno temo vse do presenetljive, humorne zaključne poante. Aktualni svetovni dogodek, olimpijske igre 2012, je s stripom Marjana Mančka z živalskimi liki in Modrim medvedkom kot zaščitnim znakom revije vsekakor dosegel svoj namen tako na informativni kot zgodbeni ravni v letošnji junijski številki.

Raznovrstnost

Literarno usmerjenemu delu revije sledijo neumetnostna besedila, opremljena z barvnimi fotografijami. V njih mladi bralci marsikaj izvedo o pomembnih institucijah in njihovem delovanju, o starih, še vedno živih običajih, skrivnostih podvodnega sveta, o daljnih deželah z drugačno kulturo in naravnimi znamenitostmi, stvaritvah slikarjev svetovnega slovesa. Del revije osvetljuje problematiko varovanja narave; mlade uporabnike revije vpeljuje v svet živali in jim z odličnimi zapisi odstira človekovo nepremišljeno poseganje v naravo z vsemi škodljivimi posledicami. »Naravoslovne« strani na otroku primeren način poudarjajo pomen ohranjanja narave in vlogo odraslih pri privzganju ustreznega ravnanja v različnih naravnih okoljih.

Kako se je mogoče spoprijeti z ustvarjanjem v različnih slikarskih in oblikovalskih tehnikah, nas poučijo preprosti opisi ustvarjalnih postopkov in nazorna navodila. Posebno pozornost pritegnejo teme, ki jih še pred kratkim ni bilo zaslediti v otroškem tisku; namenjene so detabuizaciji predvsem bolezni in motenj, ki ne prizanašajo niti otrokom, tipom današnjih družin, medkulturnosti, sprejetosti otrok in njihovim medsebojnim odnosom. Za pestrost revije poskrbijo še številne igrarije, poskusi ustvarjalnega pisanja, notni zapisi pesmi, priloženi pesemskim besedilom znanih slovenskih otroških pesnikov, zdrava kulinarika, uganke in dopolnjevanke. Stike z mladimi bralci spodbujajo priloga Cici Vesela šola, rubriki Cici nabiralnik in Umetnija meseca. Zanimiv in odprt pristop ima septembrska priloga Cici Vesela šola letnika 2009 z naslovom Žabe in žabice, ki na celosten način prikazuje temo tako z vidika zgodnjega učenja naravoslovnih vsebin o žabah kot z vidika književne vzgoje. V prilogi so namreč prikazane žabe in žabice tudi kot pravljичni liki, ki nastopajo v umetnostnih besedilih otroške književnosti. Priloga tako zelo pogumno odstira še vedno problematiziran integrativni pristop pri zgodnjem učenju in poučevanju v nižjih razredih osnovne šole. V šolskem letu 2011/12 so vredne posebne pozornosti priloge Cici Vesele šole, ki tematizirajo male živali (Zajci in kunci, september, 2011), arhitekturo (Arhitektura, februar, 2012), gledališče (Pojdimo v gledališče, maj 2012) in žuželke (Žuželke, junij 2012). Med navedenimi zasluži posebno pozornost priloga Pojdimo v gledališče, v kateri se v obliki stripa in v povezavi s sodobnimi uprizoritvami različnih, predvsem ljubljanskih gledališč, mladi bralec zgoščeno seznanj s temeljnimi pojmi dramatike in gledališča, skozi katere ga popelje lik commedie dell'arte Harlekin.

V Cicibanu je mogoče opaziti tudi nekatera posebej oblikovana besedila za razvijanje zgodnje pismenosti, npr. globalno branje besed v zgodbi, prepoznavanje črk ipd.

Aktualna poanta v Cicibanu je popularizacija kakovostnih otroških oddaj na TV Sloveniji. Z napovedjo priljubljene oddaje Križ kraž revija na svojih straneh

vabi mlade bralce k njihovemu odzivanju in sodelovanju v TV-oddaji in tako prispeva tudi k medijski vzgoji.

Uporabnost revije Ciciban v šolski praksi (pri pouku)

Revija s svojo tematsko usmerjenostjo omogoča otrokov dialog z raznovrstnimi besedili in sugestivno likovno govorico, tako da lahko samostojno vstopa v literarno komunikacijo z likovno spodbudo in doživljajskim poslušanjem učitelja ali staršev ali pa je v vlogi bralca pri krajših besedilih in slikopisih. Nekatere teme je mogoče vključiti neposredno pri pouku v 1. triletju devetletke tako pri slovenščini, likovni in glasbeni vzgoji, okoljski vzgoji, saj odpirajo aktualne teme današnjega otroka in jih lahko razvijajo z različnimi komunikacijskimi dejavnostmi in drugimi spretnostmi. Odraslim so pri delu z besedili in ilustracijami ter drugim slikovnim gradivom v pomoč vrstice pod robom ali ob robu le-teh, ki z dodatnimi strokovnimi sporočili nadgrajujejo prikazano v sliki in besedi.

Prepoznavnost revije v vzgoji in izobraževanju

Revija zgledno izpolnjuje svoje poslanstvo razvijanja bralne kulture in književnih interesov v zgodnjem bralnem obdobju ter s svojim konceptom gradi prepoznavnost z uravnoveženim deležem kakovostnih mladinskih umetnostnih in neumetnostnih besedil, z značilnimi časopisnimi žanri, primernimi mlademu naslovniku, ter z izjemnim likovnim jezikom. Za revijo Ciciban velja posebej poudariti njeno nesporno kakovost in aktualnost; ob nenehnem iskanju aktualnih tem za mlade vendarle ni podlegla všečnim skomercializiranim pristopom številnih novonastalih otroških revij.

Dr. Vida Medved Udovič, izredna profesorica za didaktiko slovenščine in slovensko književnost, Pedagoška fakulteta Univerze na Primorskem

Koper, 8. avgusta 2012